ÜLESTÕUSMISAJA KOLMAS PÜHAPÄEV AD 2026
1Pt 5:1–4 (Jr 23:1–4; Jh 21:15–19)

1 Vanemaid teie seas ma kutsun nüüd üles kui kaasvanem ja Kristuse kannatuste tunnistaja ning ühtlasi osaline tulevases kirkuses selle ilmumisel:
2 hoidke teile hoida antud Jumala karja, mitte sunni pärast, vaid vabatahtlikult Jumala meele järgi, mitte häbiväärses kasuahnuses, vaid andunult,
3 mitte nagu isandad liisuosa üle, vaid olles karjale eeskujuks.
4 Ning siis kui Ülemkarjane saab avalikuks, võite te võtta vastu kirkuse närtsimatu pärja.

> Vanemaid nüüd teie seas ma vannutan – kaasvanem ja Kristuse kannatuste tunnistaja ja selle auhiilguse osaline, mis on avalikuks saamas: karjatage teiega olevat Jumala karja, vaadates tema järele[1] mitte sunnitult, vaid vabast tahtest kooskõlas Jumalaga, ja mitte häbitust kasuahnusest, vaid õhinaga, mitte ka nagu liisuosa üle peremehetsedes, vaid karjale eeskujudeks saades, ja kui Esikarjane on saanud avalikuks, võtate te vastu kirkuse närtsimatu aupärja.

Sissejuhatus

Peetruse esimene kiri on kirjutatud tõenäoliselt Roomas, mida autor ise nimetab Paabeliks (1Pt 5:13), aasta 64 paiku (võib-olla osalt ajendatuna Nero algatatud kristlaste tagakiusamisest). Nii kirja enda järgi (1Pt 1:1) kui kiriku traditsiooni kohaselt on kirja autoriks apostel Peetrus, kes kasutas kirjutajana Silvanust (1Pt 5:12), apostel Pauluse kaastöölist. Viimane aitab seletada nii seda, et kirjal on sarnasusi mõnede Pauluse kirjakohtadega (vrd nt 1Pt 2:6.8 ja Rm 9:32j ning 1Pt 3:1–7 ja Ef 5:22–28), kui ka kirja head kreeka keelt, mis paljude uuema aja uurijate arvates välistavat Peetruse autorluse.

Peetruse kiri algab Kristuses teostunud lunastuse ning sellel rajaneva päästelootuse rõhutamisega (1Pt 1:3–12), millest tuleneb kristlaste kutsumus ütelda lahti oma varasemast kaduvast eluviisist ning saada kuulekuse lastena pühaks, nagu on püha see, kes on nad kutsunud (1Pt 1:13–2:18). Kristlaste kutsumuse juurde kuulub ka valmisolek kannatada – Kristuse enda eeskujul, kes kannatas omade eest (1Pt 2:19–23; 4:1–19). Tõenäoliselt on see seotud puhkenud tagakiusamistega nii Roomas kui mujal, ka Väike-Aasias, kus asunud kristlased olid arvatavasti kirja esmased adressaadid.

Kolmandas ja viiendas peatükis (pisteliselt mujalgi) annab Peetrus mitmesuguseid juhiseid praktiliseks kristlikuks eluks, nii abielus ja perekonnas kui ühiskonnas üldiselt. Eriliselt pöörab apostel tähelepanu kogudusevanematele (preestritele – πρεσβύτερος), keda ta manitseb hoidma nende hoolde usaldatud karja «mitte sunni pärast, vaid vabatahtlikult Jumala meele järgi», kinnitades neid lootusega, et «kui Ülemkarjane saab avalikuks», siis nad võivad «võtta vastu kirkuse närtsimatu pärja» (1Pt 5:2.4).

---

[1] ἐπισκοποῦντες – 1739. aasta Piiblis: «olge selle üllewatajad». Viimastes eestikeelsetes tõlgetes vastav sõna puudub.

Nii karjased kui kari peavad alanduma Jumala käe alla, et saada Tema poolt ülendatud (1Pt 5:6), ning elama alati kainelt ja valvates, teades, et kurat «käib ringi nagu möirgav lõvi, otsides, keda neelata» (1Pt 5:8). Peetrus kutsub oma lugejaid seisma kindlalt usus, teades, et Jumal on see, kes neid, kes üürikest aega kannatavad, parandab, kinnitab, tugevdab ja toetab (1Pt 5:9j).

Niisiis on Peetruse esimese kirja keskseks sõnumiks julgustus ja lootus, millest need, kes on lunastatud mitte hõbeda ega kullaga, vaid Kristuse kui laitmatu ja puhta Talle hindamatult kalli verega, on kutsutud usus, kuulekuses ja pühaduses elades tunnistust andma. Kristuse kannatused, mille läbi oleme päästetud, on ühtlasi eeskujuks, mille järgimine samuti tunnistab, et tegemist on Tema omadega, sest «neidsamu kannatusi on pandud kogema kogu kristlaskond maailmas» (1Pt 5:9).

Keelelisi märkuseid

Vanemaid – πρεσβυτέρους – sõna πρεσβύτερος tähistab nii ealt kui ametilt vanemat. Tegemist võib olla nii omadus- kui nimisõnaga.[2]

Kutsun…üles – παρακαλῶ – sõna παρακαλέω tähendab «manitsema», «noomima», «julgustama», «lohutama», «tröösti ma», «tungivalt paluma», «anuma», «vannutama», «ärgitama», «innustama».[3]

Kristuse – τοῦ Χριστοῦ – sõna Χριστός tuleneb verbist χρίω – «võidma», «salvima» – ja tähendab sedasama, mida heebrea מָשִׁיחַ – «Messias», «Võitu».

Tunnistaja – sõnast μάρτυς – «tunnistaja» – tuleneb ka sõna «märter».

Osaline – sõna κοινωνός tähistab nii üldiselt kaaslast kui ka [äri-] partnerit, osanikku, kompanjoni.

Tulevases – μελλούσης – sõna μέλλω tähistab midagi kindlaksmääratut, midagi, mis on igal juhul, kindlasti tulemas.

Kirkuses – δόξης – sõna δόξα tuleneb verbist δοκέω – «arvama», «mõtlema», «[kellestki midagi] pidama» – ja selle tähendus on eeskätt «arvamus», «hinnang», tähistades sellest tulenevalt ka kellegi väärikust[4], auväärsust, hiilgust, sära, majesteetlikkust, aulisust. Peetrus kasutab seda sõna oma esimeses kirjas üheksa korda.

---

[2] Siit tuleneb ka sõna «presbüter» – «kogudusevanem» –, millest on pärit eestikeelne «preester». 1968. aasta piiblitõlkes ongi «kogudusevanemaid».

[3] 1968. aasta piiblitõlkes: «manitsen».

[4] Sarnaselt heebrea sõnale כָּבוֹד – «au», «auhiilgus» – ehk ka kaalukust.

Ilmumisel – ἀποκαλύπτεσθαι – sõna ἀποκαλύπτω – «ilmutama», «avaldama», «teatavaks tegema» – tähendab sõnasõnalt (nagu ka ladina *revelo*) – «katet eemaldama». Siin on see sõna passiivses tegumoes.

Hoidke – ποιμάνατε – sõna ποιμαίνω – «karjatama» – kaastähenduseks on «juhtima», «valitsema», «kaitsma».[5]

Häbiväärses kasuahnuses – αἰσχροκερδῶς – sõna αἰσχροκερδῶς tähistab häbitut, labast omakasule suunatust.[6]

Andunult – sõna προθύμως koosneb siin motiivile viitavast eessõnast πρό ning sõnast θυμός – «kirg» – ja tähistab innukust, õhinat, suurt valmisolekut ja tahet millegi tegemisel.[7]

Nagu isandad – ὡς κατακυριεύοντες – sõnasõnalt: «nagu peremehetsedes/härratsedes», «nagu isandana valitsedes/võimutsedes», «nagu isandana alla surudes».[8]

Liisuosa üle – τῶν κλήρων – sõna κλῆρος tähendab «liisk», «liisuosa».

Eeskujuks – τύποι – sõna τύπος tähendab «märk», «kuju», «kujutis», ka «eeskuju», «näidis», «näide».[9]

Ülemkarjane – τοῦ ἀρχιποίμενος – sõna ἀρχιποίμην koosneb sõnadest ἀρχή – «algus», «esimene», «ülem», «algpõhjus», «algallikas», «alge» – ja ποιμήν – «karjane».

Saab avalikuks – φανερωθέντος – sõna φανερόω – «avalikuks saama», «nähtavaks saama», «teatavaks saama» – tuleneb sõnast φῶς – «valgus».

Võite te võtta vastu – κομιεῖσθε – sõna κομίζω tähendab «tooma», «viima», «vastu võtma», «omandama», ka «[millegi/kellegi eest] hoolitsema», «[midagi] hankima/muretsema». Siin on see sõna kindlalt toimuma saamist väljendavas tuleviku ajavormis.

Närtsimatu – ἀμαράντινον – sõna ἀμαράντινος – «närtsimatu», «surematu», «kadumatu» – tuleneb sõnast ἀμάραντος – «kulumatu», «kadumatu», «hävimatu» –, millest pärineb ka liiginimi *Amaranthus* – «rebashein».

Pärja – τὸν…στέφανον – sõna στέφανος tähendab «kroon», «aupärg», «võidupärg».

---

[5] 1989. aasta Uues Testamendis: «hooldage karjastena».

[6] 1739. aasta Piiblis: «roppo kasso pärrast»; 1968. aasta piiblitõlkes: «alatu kasu tõttu»; 1989. aasta Uues Testamendis: «ropus ahnitsemises».

[7] 1739. aasta Piiblis: «heldest süddamest»; 1968. aasta piiblitõlkes: «innust».

[8] 1968. aasta piiblitõlkes: «isandaina valitsedes»; 1989. aasta Uues Testamendis: «nagu…anastajad».

[9] 1739. aasta Piiblis: «märgiks».

Sisuline analüüs

Peetruse esimese kirja neljas peatükk on pühendatud uuele elule, mida kristlased peavad elama kooskõlas Jumala tahtega, teades, et siin maailmas kaasnevad sellega paratamatult kannatused, kuna samamoodi, nagu teotati Kristust, teotatakse ka Tema järgijaid, ning Kristuse kannatuste osadus on ühtviisi nii kristlaste usu läbikatsumine kui tagatis, et need, kes on Kristuse kannatuste osalised, saavad kord «rõõmuga hõisata ka Tema kirkuse ilmumisel» (1Pt 4:13). Peatükk lõpeb julgustava üleskutsega: «Need, kes kannatavad Jumala tahtmise järgi, usaldagu oma hinged head tehes Tema, ustava Looja hoolde.» (1Pt 4:19)

Viies peatükk jätkab seda mõttekäiku eeskätt «vanemate» poole pöördudes. Kuigi kahtlemata kuulub ka kristlikus koguduses neile, kes on ealt ja elukogemuselt teistest vanemad, sügav lugupidamine, võib arvata, et siin peab Peetrus silmas eeskätt kogudusevanemaid ehk presbütereid (vt vastavat keelelist märkust), keda ta vannutab vastutustundeliste karjastena hoolitsema neile «hoida antud Jumala karja» eest (1Pt 5:2).

Peetrus, kes kirja alguses rõhutab oma autoriteeti Jeesuse Kristuse apostlina, pöördub nüüd kogudusevanemate poole nende kaasvanemana. See tähendab, et ta ei taha mõjuda pealesuruvalt ega esineda võimupositsioonilt (niivõrd, kuivõrd seda esimese sajandi kirikus üldse olla sai, kuigi teatavatest kuritarvitustest hiljemalt sajandi lõpul annavad mõista Johannese kirjad[10]), vaid kõneleb nagu vend, teekaaslane, kelle autoriteet ei rajane mitte temal endal, vaid Kristusel, kelle kannatuste tunnistajaks ja kirkuse osaliseks tal on au olla.

Neid ridu kirjutades ja oma kaasvanemaid karjastena nende hoolde usaldatud karja hoidma vannutades oli Peetrusel kindlasti meeles kohtumine Ülestõusnuga Tibeeriase järve rannal. «Hoia mu lambaid kui karjane!» oli Jeesus talle siis ütelnud – pärast seda, kui oli Peetruselt kolm korda – vastavalt kolmele salgamisele – küsinud, kas Peetrus Teda armastab (Jh 21:15–17). Samal kohtumisel oli Jeesus kuulutanud Peetrusele ette ka tema kannatusi ja märtrisurma: «Tõesti, tõesti, ma ütlen sulle, kui sa olid noor, vöötasid sa end ise ning läksid, kuhu sa tahtsid, aga kui sa vanaks saad, siis sa sirutad oma käed välja ja keegi teine vöötab sind ning viib sind, kuhu sa ei taha.» (Jh 21:18) Evangelist Johannes ütleb neid Jeesuse sõnu kommenteerides: «Seda Ta ütles vihjates, missuguse surmaga Peetrus pidi Jumalat austama.» (Jh 21:19)

Oma misjonitöö alguses nimetas Peetrus ennast eeskätt Kristuse ülestõusmise tunnistajaks[11], ning just ülestõusmise tunnistajaks olemine oli tema sõnul ka Juuda

---

[10] «Ma kirjutasin mõne sõna kogudusele, aga Diotrefes, kes püüab olla nende seas esimene, ei võta meid vastu. Seepärast, kui ma tulen, siis ma tuletan talle meelde teod, mida ta teeb, laimates meid kurjade sõnadega ja rahule jäämata sellega, et ta ise ei võta vastu vendi, takistab veel neidki, kes tahavad seda teha, ning heidab nad kogudusest välja.» (3Jh 1:9j)

[11] Vt nt Ap 2:32; 3:15; 5:30–33; 10:41.

asemele uue apostli väljavalimise juures kõige olulisem: «Niisiis peab saama Jeesuse ülestõusmise tunnistajaks koos meiega üks neist meestest, kes on meie hulgas olnud kogu selle aja, mil Issand Jeesus meie juures käis sisse ja välja, alates Johannese ristimisest kuni päevani, mil Ta meilt võeti üles.» (Ap 1:21j) Nüüd aga, ilmselt mitte palju enne seda, kui ta pidi saama tunnistajast veretunnistajaks (vt keelelist märkust sõna μάρτυς – «tunnistaja» – kohta), olid just Kristuse kannatused need, milles osalemine Peetrusele kinnitas, et kord saab ta osa ka Tema ülestõusmisest ning Kristuses avalikuks saanud armu ja halastuse läbi uuesti sündinuile tõotatud kadumatust, rüvetamatust ja närtsimatust pärandist taevas (1Pt 1:4).

Kirkus, mida Peetrus ootab – niivõrd pikisilmi, et ta mainib seda oma esimeses kirjas lausa üheksa korda –, on tegelikult juba reaalsus, kuna Kristus on surnuist üles tõusnud ja oma kirkusesse läinud, aga see on inimsilme eest varjatud – ehk nende samade kannatuste looriga, mida «on pandud kogema kogu kristlaskond maailmas» (1Pt 5:9). Kord võetakse see loor ära[12] ja kõik see, mida me praegu loodame ja alles ootame, saab nähtavaks, avalikuks (vt keelelist märkust sõna ἀποκαλύπτω – «ilmuma» – kohta).

Nagu Jeesus Peetrusele Tibeeriase järve ääres selgelt mõista andis, on Tema karja eest hoolitsemise hädavajalikuks tingimuseks see, et need, kelle hoolde Ta oma karja usaldab, Teda ja Tema lambaid armastaksid. Oma kaasvanemate – kaaskarjaste – poole pöördudes Peetrus armastust küll otsesõnu ei nimeta, ent kahtlemata on see ka tema manitsuse taustal. Peetrus hoiatab kogudusevanemaid kolme ülisuure ohu eest, millest esimene on suhtumine oma kutsumusse kui millessegi vastumeelsesse, pealesunnitusse, teine kasuahnus ja kolmas võimuiha, enda pidamine karja omanikuks ja soov enda hoolde usaldatud hingede üle isandana valitseda või lausa peremehetseda.

Nende kolme ohu eest ei kaitse karjaseid miski muu kui neile täpselt vastupidiselt toimimine: «Mitte sunni pärast, vaid vabatahtlikult Jumala meele järgi, mitte häbiväärses kasuahnuses, vaid andunult, mitte nagu isandad liisuosa üle, vaid olles karjale eeskujuks.» (1Pt 5:2j) Mitte sunnitult, vaid innukalt, vaimustuse ja õhinaga, mõistes ennast mitte isandana, vaid Kristuse ja Tema koguduse sulasena[13], mitte iseka enesekehtestamise, vaid alandliku eeskuju kaudu: «Kui nüüd mina, Issand ja Õpetaja, olen teie jalgu pesnud, siis tuleb teilgi pesta üksteise jalgu, sest ma olen teile andnud eeskuju, et teiegi teeksite nõnda, nagu mina olen teile teinud.» (Jh 13:14j)

Suurimaks eeskujuks ongi Kristus ise: Hea Karjasena (Jh 10:11jj) on Ta kõigi karjaste mõõdupuu – Ta pole mitte ainult Ülemkarjane, vaid Ta on ka Esikarjane, igasuguse karjaseks olemise algus, mõõt ja allikas (vt keelelist märkust sõna ἀρχιποίμην kohta).

---

[12] Vrd ka Js 25:6–10.

[13] «Rahvaste kuningad peremehetsevad nende üle ja neid, kes nende kallal meelevallatsevad, hüütakse «heategijaiks». Nõnda ei tohi olla teie seas, vaid suurim teie seas olgu nagu noorim, ja juht nagu see, kes teenib.» (Lk 22:25j)

> Siinkohal tasub mõelda ka sõna ἱεραρχία – «hierarhia» – tõelisele tähendusele.
>
> Eesti keele seletavas sõnaraamatus defineeritakse hierarhiat kui ametiredelit, alamate ametnike või ametiasutuste kõrgemaile allumise korda, ent iseäranis koguduse ja kiriku kontekstis tuleks seda mõista võimalikult sõnasõnaliselt – «püha algusena», pidades meeles, et too tõeline Püha Algus pole keegi muu kui Kristus, Jumala inimeseks saanud Poeg, kelle kohta apostel Peetrus ütleb:
>
> «Kristus kannatas teie eest, jättes teile eeskuju, et te käiksite Tema jälgedes. «Tema ei teinud pattu ega leitud pettust Tema suust»; Ta ei sõimanud vastu, kui Teda sõimati; Ta kannatas ega ähvardanud, vaid jättis kõik selle hoolde, kes mõistab kohut õiglaselt; Ta kandis ise meie patud oma ihus üles ristipuule, et meie, olles surnud pattudele, elaksime õigusele; Tema vermete varal te olete saanud terveks. Teie olite ju «nagu lambad ekslemas», kuid nüüd te olete pöördunud oma hingede Karjase ja Ülevaataja poole.» (1Pt 2:21–25)

Nagu tulevane kirkus, nii on ka Ülemkarjane praegu meie silme eest varjul – aga see ei tähenda, et Ta oleks meist kaugel või et kirkus, mida me ootame, oleks vaid midagi hüpoteetilist. Kristus on reaalselt kohal nii oma kannatavates järgijates kui nende kõrval neid parandades, kinnitades, tugevdades ja toetades (1Pt 5:10), ning ka kirkuse kadumatu, närtsimatu aupärg on Tal nende jaoks juba valmis.

Peetrus teadis, et see aeg, mida Jeesus oli talle ette kuulutanud – mil ta peab oma käed välja sirutama ning kellegi teise poolt vöötatuna minema sinna, kuhu ta ise minna ei tahaks, s.t ristile –, jõuab peagi kätte. See teadmine ei pannud teda aga muretsema – vastupidi, see täitis ta julguse ja rõõmsa lootusega, sarnaselt sellele, mida Issand ütleb Smürna kristlastele Ilmutusraamatus: «Ära karda seda, mida sul tuleb kannatada! Ennäe, kurat heidab mõned teie seast vangi, et teid läbi katsutaks, ning teil on viletsust kümme päeva. Ole ustav surmani, ja ma annan sulle elupärja!» (Ilm 2:10)

Jutluseks

Ülestõusmisaja kolmanda pühapäeva traditsiooniliseks nimeks on *Misericordia Domini* – «Issanda heldus»[14]. Nimi tuleneb pühapäeva missa vanakiriklikust algussalmist «Issanda heldus täidab maa, halleluuja. Issanda sõnaga on tehtud taevad, halleluuja, halleluuja.» (Ps 33:5j) EELK jumalateenistuste käsiraamat ütleb pühapäeva teemat sõnastades, et seda nimetatakse ka Hea Karjase pühapäevaks ning selle sõnumiks on kuulutus Jeesusest kui Heast Karjasest ja Tema jüngrite kohustus kanda hoolt Jumala karja eest.

Pühapäeva vanakiriklikuks Evangeeliumiks (Jh 10:11–16) on Jeesuse tähendamissõna Heast Karjasest, Epistliks (1Pt 2:21–25) apostel Peetruse üleskutse käia Kristuse jälgedes, kes on meie eest kannatades ja meie patte ristipuule kandes andnud meile patuta elu eeskuju ning saanud meie hingede Karjaseks ja Ülevaatajaks (originaalis kasutatakse siin sõna ἐπίσκοπος – «piiskop»).

---

[14] Või «Issanda halastus»; ladinakeelne *misericordia* koosneb sõnadest *miser* – «hale» – ja *cor* – «süda».

EELK Kirikukäsiraamatu lugemiskava järgi on teise lugemisaasta Vana Testamendi lugemiseks (Jr 23:1–4) hädakuulutus truudusetutele ja ülekohtustele karjastele, kes «hukkavad ja pillutavad» Issanda karjamaa lambaid. Jumal vastab sellele tõotusega taolisi karjaseid nuhelda ning asuda ise tõelise karjasena oma lammaste jäägi eest hoolitsema, tuues nad tagasi pagendusest ja andes neile viimaks ka õiged karjased.

Teise lugemisaasta Epistel (1Pt 5:1–4) tuletab kogudusevanematele meelde nende vastutust Jumala karja ustaval, ausal, omakasupüüdmatul ja andunud hoidmisel. Siin on lihtne näha seost teise lugemisaasta Evangeeliumiga (Jh 21:15–19), milles Jeesus manitseb Peetrust, et too Teda armastades hoiaks Tema lambaid nagu karjane, neid toites ja nende eest kõigiti hoolitsedes.

Epistlile jutlustades võib keskenduda kas Peetruse sõnumile osalemisest Kristuse kannatustes ja kirkuses või sellele, milline on eeskätt kogudusevanemate ehk Kristuse kaaskarjaste, aga viimselt kõigi kristlaste[15] vastutus ja kutsumus Kristuse järgijatena: kasu- ja auahnusest hoidudes innukalt ja hea meelega selle eest hoolt kanda, et Issanda kari võiks käia ustavalt oma Karjase jälgedes, teades, et tema jaoks on pandud tallele kirkuse närtsimatu aupärg taevas. Kahtlemata ei ole keeruline ka nende kahe aspekti ühendamine.

Nii võib jutluse ehitada üles näiteks järgmiste punktidena:

1. Jumal on andnud oma Poja, kes on meie eest kannatanud ja surnud, surnuist üles tõusnud ja oma kirkusesse läinud. Ta on seda teinud kui Hea Karjane, kes tahab meid kõiki viia sinna, kuhu Ta ise on meie eel läinud. Praeguses elus tähendab koos Kristusega käimine aga seda, et nagu Tema, nii peame ka meie kannatama – Kristuse tee siin maailmas on alati ristitee. Aga me võime teada, et kui käime seda teed koos Temaga – Tema, oma Karjase jälgedes –, siis viib see sinna, kus meid ootab ees igavene, närtsimatu elukroon. Me ei pea kartma, me ei pea meelt heitma ega lootust kaotama, kuna me teame, et oleme selle kirkuse osalised, mis kord päris kindlasti avalikuks saab.
2. Kristuse järel käimine tähendab ka ustavalt selle vastutuse kandmist, mille Ta on meie peale pannud. See ei puuduta ainult neid, keda Peetrus kutsub vanemateks – koguduse juhte, vaimulikke, preestreid või õpetajaid või piiskoppe –, vaid kõiki kristlasi, sest me kõik oleme oma venna hoidjad (1Ms 4:9), meie kõigi käest küsib Issand, kas me armastame Teda, ja me kõik kanname vähemalt mingil määral vastutust nende inimeste eest meie ümber, kes veel ei tunne Kristust ning on seetõttu teel mitte igavesse ellu, vaid hukatusse. Kui Peetrus manitseb eeskätt

[15] Püha Justinus Märter ütleb kõigi kristlaste karjasevastutusele osutades oma esimeses apoloogias: «Meie ülesanne nüüd on anda kõigile võimalus jälgida meie elu ja õpetusi, et me ei peaks kandma karistust nende pimeduse pärast, kes patustavad teadmatuse tõttu.» (III, 4)

kogudusevanemaid hoiduma hoolimatuse ning kasu- ja auahnuse eest, siis laiemalt on see meile kõigile manitsuseks saada lahti isekusest ja hakata enda ümber nägema päästmist vajavaid hingi samasuguse südamevaluga, nagu oli see südamevalu, mis pani Jumala meie peale halastama ja meie päästmiseks oma ainusündinud Poja loovutama.

3. Karjaste ülesanne on oma karja juhtida, toita ja joota ning kaitsta. Kiriku ja koguduse kontekstis tähendab see eeskätt Jumala Sõna ja sakramente ning teisi armuvahendeid, mille õigel viisil kuulutamise ja jagamise vastutus lasub eeskätt kogudusevanematel ehk vaimulikel. Aga nii nagu nemad, nii peavad kõik teisedki kristlased oma Issandast ja Päästjast ustavalt tunnistust andma, kusjuures mitte ainult sõnadega, vaid eeskätt oma elueeskujuga. Nagu Kristus jättis meile oma eeskuju sellena, kes ei tulnud mitte selleks, et Teda teenitaks, vaid et ise teenida ja anda oma elu lunaks paljude eest, nii peame meiegi olema eeskujuks – selleks, et need, keda me oma eluteel kohtame, ja eriti need, kellega me oma elu igapäevaselt jagame, võiksid kord koos meiega võtta vastu Jumala laste jaoks tallele pandud igavese, kadumatu, rüvetamatu ja närtsimatu pärandi taevas.